
פרק 1

נתונים כמותיים בתחום החיסכון פנסיוני

החיסכון הפנסיוני נועד לשמש מקור הכנסה עיקרי לאחר הפרישה מהעבודה. בתקופת החיסכון מושקעים הכספים ברובם בשוק ההון ומושפעים במישרין מביצועיו. קרנות הפנסיה וביטוחי החיים מכילים גם כסוי ביטוח מפני סיכונים שונים, ובעיקר סיכוני נכות (קרי, אובדן כושר עבודה) ומוות. בפרק זה נסקור את מבנה שוק החיסכון הפנסיוני בישראל, ונציג נתונים ומגמות בשוק זה בשנת 2017.

1. הנתונים העיקריים בשוק החיסכון הפנסיוני

לוח ב-1

מספר גופי החיסכון הפנסיוני לפי קרנות/קופות

2017	2016	2015	
37	37	39	סך הכול קרנות פנסיה ¹
10	10	10	קרנות פנסיה ותיקות מאזנות
8	8	8	קרנות פנסיה בניהול מיוחד
9	9	10	קרנות חדשות מקיפות
9	9	10	קרנות חדשות כלליות
1	1	1	קופות גמל מרכזיות לקצבה ²
190	200	181	סך הכול קופות גמל ²
68	70	75	קופות גמל רגילות ³
52	54	55	קרנות השתלמות
36	39	41	קופות מרכזיות לפיצויים
7	10	10	קופות למטרה אחרת
15	15	-	קופות גמל להשקעה
12	12	-	קופת גמל להשקעה - חסכון לילד
11	12	13	סך הכול חברות ביטוח

מהלוח לעיל עולה כי בענף קרנות הפנסיה לא חל שינוי במספר הקרנות. בענף הביטוח נגרעה חברת אלטשולר שחם ביטוח בע"מ ביום 1 בינואר 2017. הירידה במספר קופות הגמל נובעת ממיזוג בין קופות הגמל שנוהלו על ידי איילון פנסיה וגמל בע"מ לקופות הגמל של מיטב דש גמל ופנסיה בע"מ בתחילת

1 לא כולל שמונה קופות להשתתפות בפנסיה תקציבית.

2 קופת הגמל המרכזית לקצבה של עובדי חברת החשמל.

3 קופות גמל רגילות - קופות גמל לחגמולים/ קופות גמל לחיסכון/ קופות גמל אישיות לפיצויים.

שנת 2017, ומיזוג נוסף של קופות הגמל שנוהלו על ידי חברת הפניקס פנסיה וגמל בע"מ לחברת אקסלנס גמל והשתלמות בע"מ.

לוח ב-2

נתונים מרכזיים בשוק החיסכון הפנסיוני, 2016-2017 (במיליוני ש"ח ובאחוזים)⁴

משיכות/תביעות			הפקדות/פרמיות			נכסים לסוף שנה			
שיעור השינוי 2016-2017	2017	2016	שיעור השינוי 2016-2017	2017	2016	שיעור השינוי 2016-2017	2017	2016	
6.74%	22,857	21,413	11.60%	41,262	36,974	9.36%	745,507	681,691	סך הכול קרנות פנסיה*
17.49%	6,294	5,357	13.27%	34,984	30,886	19.10%	297,984	250,193	מתוך זה-קרנות חדשות
18.05%	12,382	10,489	21.97%	40,396	33,339	11.55%	374,895	336,063	סך הכול ביטוח חיים***
18.49%	9,350	7,891	24.57%	35,120	28,194	16.43%	306,286	263,072	מתוך זה- תיק משתתף ברווחים
7.89%	1,996	1,850	5.74%	2,164	2,047	4.23%	8,408	8,067	מתוך זה- אובדן כושר עבודה*
5.53%	21,119	20,013	26.89%	39,981	31,508	11.32%	448,403	402,811	סך הכול קופות גמל
1.41%	8,983	8,858	69.95%	16,743	9,852	10.65%	240,761	217,583	סך הכל ללא השתלמות ומטרה אחרת
2.70%	7,482	7,285	12.96%	11,026	9,761	8.57%	218,023	200,822	קופות גמל לחיסכון
-11.06%	1,399	1,573	-	-	-	-3.20%	16,225	16,761	קופות מרכזיות לפיצויים
8.82%	12,112	11,130	9.35%	23,200	21,216	12.50%	206,768	183,800	קרנות השתלמות
-4.00%	24	25	-15.56%	38	45	-7.51%	874	945	קופות גמל למטרה אחרת
-	100	-	501.23%	2,922	486	636.85%	3,559	483	קופות גמל להשקעה
-	2	-	-	2,795	-	-	2,954	-	חיסכון לכל ילד
8.56%	56,358	51,915	19.46%	121,638	101,821	10.44%	1,568,805	1,420,565	סה"כ חיסכון פנסיוני

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון

* נכסי אובדן כושר עבודה מתוך סך הכול ביטוח חיים - מחושב ברובו לפי עתודות ביטוח אובדן כושר עבודה.
 ** סך הכול קרנות פנסיה - חושב על ידי סכימה של נכסי קרנות פנסיה ותיקות מאוזנות, קרנות פנסיה בניהול מיוחד, קרנות חדשות מקיפות, קרנות חדשות כלליות.
 *** סך הכול ביטוח חיים - חושב על ידי סכימה של נכסי כל סוגי פוליסות ביטוח חיים.

4 לוח ב-2 מציג נתונים נבחרים בלבד של מוצרי החיסכון הפנסיוני.

לוח ב-3

ההפקדות בקרנות הפנסיה החדשות בשנים 2015-2017 (במיליוני ש"ח ובאחוזים)

שיעור השינוי 2016-2017	2017		2016		2015		שם הקרן
	נתח שוק	הפקדות	נתח שוק	הפקדות	נתח שוק	הפקדות	
	מוזג	מוזג	2.6%	806,205	2.5%	688,027	איילון*
115.8%	1.0%	346,888	0.5%	160,721	0.4%	110,338	אלטשולר שחם
152.2%	0.4%	135,095	0.2%	53,572	0.2%	47,370	הלמן אלדובי
13.6%	9.2%	3,216,112	9.1%	2,832,158	8.8%	2,394,453	הפניקס
14.9%	20.0%	7,031,135	19.6%	6,119,637	18.1%	4,896,125	הראל
5.7%	15.5%	5,454,538	16.5%	5,162,497	17.3%	4,684,120	כלל
9.7%	19.2%	6,751,647	19.7%	6,155,195	20.8%	5,644,236	מגדל מקפת
245.9%	3.8%	1,338,347	1.2%	386,926	1.0%	261,441	מיטב דש*
13.4%	29.7%	10,433,897	29.5%	9,204,278	29.8%	8,061,377	מנורה
23.1%	1.2%	436,880	1.1%	354,825	1.1%	297,331	פסגות
13%	100%	35,144,539	100%	31,236,014	100%	27,084,818	סך הכול

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

* קרנות הפנסיה של חברת איילון מוזגו בתחילת שנת 2017 לתוך קרנות הפנסיה של מיטב דש.

לוח ב-4

פרמיות ביטוח חיים בתיק הכולל בשנים 2015-2017 (במיליוני ש"ח ובאחוזים)

שיעור שינוי בין השנים 2016-2017	2017		2016		2015		שם החברה
	נתח שוק	הפקדות	נתח שוק	הפקדות	נתח שוק	הפקדות	
13.1%	23.19%	9,367	24.80%	8,279.0	24.60%	8,510	מגדל
-2.4%	14.42%	5,825	17.90%	5,971.0	19.50%	6,731	כלל
7.5%	16.59%	6,703	18.70%	6,236.0	17.80%	6,173	הפניקס
65.5%	22.40%	9,048	16.40%	5,468.0	16.40%	5,660	הראל
0.6%	9.92%	4,006	11.90%	3,981.0	11.90%	4,118	מנורה
113.4%	10.18%	4,114	5.80%	1,928.0	4.20%	1,468	הכשרה
10.4%	1.66%	670	1.80%	607.0	1.70%	596	איילון
7.3%	0.68%	275	0.80%	256.0	0.70%	235	ביטוח ישיר
-1.1%	0.27%	111	0.30%	112.0	-	107	AIG
-22.7%	0.68%	275	1.10%	356.0	1.90%	655	פסגות
0.0%	0.00%	-	0.00%	0.0	-	51	דיקלה
-100.0%	0.00%	-	0.40%	145.0	0.80%	288	אלטשולר שחם
40.8%	0.00%	1.4	-	1.0	-	-	ביטוח חקלאי
21.17%	100.00%	40,396	100.00%	33,339	100.00%	34,594	סה"כ

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

לוח ב-5

סך ההפקדות ושיעור הפרמיות בביטוח חיים, בגמל ובפנסיה מתוך התמ"ג בשנים 2012-2017
(במיליארדי ש"ח ובאחוזים, בהתאמה)

2017	2016	2015	2014	2013	2012	
1,248	1,214	1,150	1,093	1,053	993	תוצר מקומי גולמי
40.4	33.3	34.6	30.6	27.6	24.2	סך הפקדות ופרמיות ביטוח חיים
40.1	31.5	26.6	23	21.5	20.8	סך הפקדות קופות גמל
35.0	30.9	28.3	25	21.6	18.7	סך הפקדות קרנות פנסיה חדשות
3.9	4.06	4.3	4.5	4.7	4.8	סך הפקדות קרנות פנסיה ותיקות
שיעור סך הפעילות של הגופים המוסדיים מהתמ"ג						
3.2%	2.7%	3.0%	2.8%	2.6%	2.4%	הפקדות ופרמיות ביטוח חיים
3.2%	2.6%	2.3%	2.1%	2.0%	2.1%	הפקדות קופות הגמל
2.8%	2.5%	2.5%	2.3%	2.1%	1.9%	הפקדות קרנות הפנסיה החדשות
0.3%	0.3%	0.4%	0.4%	0.4%	0.5%	הפקדות קרנות הפנסיה הותיקות
9.6%	8.2%	8.2%	7.6%	7.2%	6.9%	סה"כ פרמיות והפקדות בחיסכון הפנסיוני

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.
* הערות ללוח ב-5:

סך הפקדות ופרמיות ביטוח חיים - סך ההפקדות לכל סוגי פוליסות ביטוח חיים.

סך הפקדות קופות גמל - סך ההפקדות לקופות גמל רגילות, קרנות השתלמות, קופות מרכזיות לפיצויים, קופות למטרה אחרת, קופות גמל להשקעה, קופת גמל להשקעה - חסכון לילד.

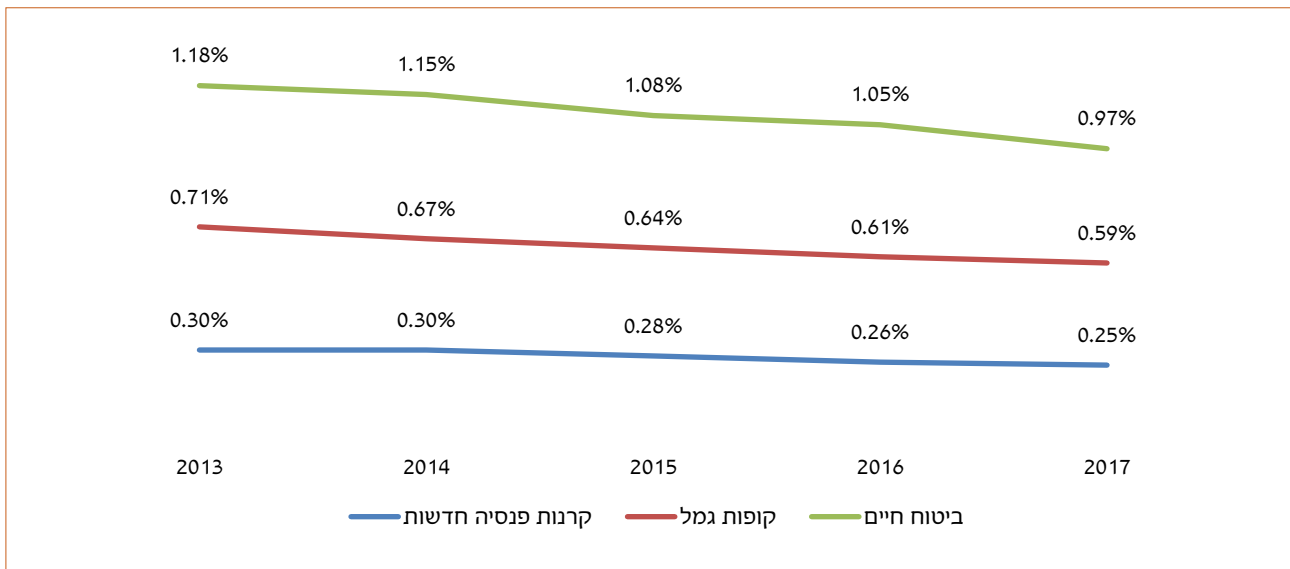
סך הפקדות קרנות פנסיה חדשות - סך ההפקדות לקרנות פנסיה חדשות מקיפות וקרנות פנסיה חדשות כלליות.

סך הפקדות קרנות פנסיה ותיקות - סך ההפקדות לקרנות פנסיה וותיקות מאוזנות קרנות וקרנות פנסיה בניהול מיוחד.

תרשים ב-1

שיעור דמי הניהול הממוצע מתוך נכסי העמיתים בגופים המוסדיים בשנים 2013-2017

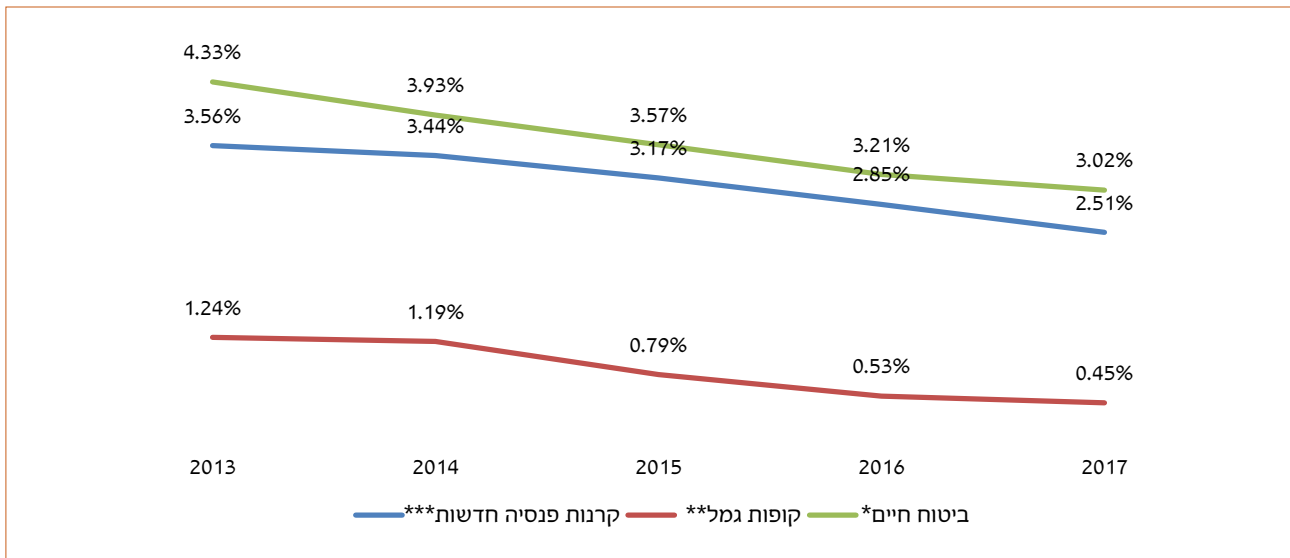
מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

- * דמי ניהול ממוצעים ביטוח חיים - ממוצע דמי הניהול בפוליסות שהופקו החל משנת 2004.
- ** דמי ניהול ממוצעים קופות גמל - ממוצע דמי הניהול בכל מוצרי קופות הגמל- קופות גמל רגילות, קרנות השתלמות, קופות מרכזיות לפיצויים, קופות למטרה אחרת, קופות גמל להשקעה, קופות גמל להשקעה - חסכון לילד.
- *** ממוצע דמי ניהול בקרנות פנסיה חדשות - ממוצע דמי הניהול של הקרנות המקיפות בלבד.

תרשים 2-1

שיעור דמי הניהול הממוצע מתוך ההפקדות בשנים 2013-2017

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

* דמי ניהול ממוצעים ביטוח חיים - ממוצע דמי הניהול בפוליסות שהופקו החל משנת 2004.

** דמי ניהול ממוצעים קופות גמל - ממוצע דמי הניהול בכל מוצרי קופות הגמל- קופות גמל רגילות, קרנות השתלמות, קופות מרכזיות לפיצויים, קופות למטרה אחרת, קופות גמל להשקעה, קופות גמל להשקעה - חסכון לילד.

*** ממוצע דמי ניהול בקרנות פנסיה חדשות - ממוצע דמי הניהול של הקרנות המקיפות בלבד.

לוח 6-1

שיעור דמי הניהול הממוצע עבור עובדי חמשת המעסיקים הגדולים ועבור כלל העמיתים המבוטחים אצל המעסיקים בשנת 2017

שיעור דמי ניהול ממוצע עבור עובדי חמשת המעסיקים הגדולים	מספר חשבונות מבוטחים מתוך סך חמשת המעסיקים הגדולים (ש"ח)	שיעור הנכסים המנוהלים מתוך סך נכסים נטו של עובדי חמשת המעסיקים הגדולים	סך היקף נכסים מנוהלים עבור עובדי חמשת המעסיקים הגדולים (באלפי ש"ח)	שיעור דמי ניהול ממוצע עבור כלל העמיתים - מהנכסים*	שיעור דמי ניהול ממוצע עבור כלל העמיתים - מהפקדות*	שיעור דמי ניהול ממוצע עבור עובדי חמשת המעסיקים הגדולים - מהנכסים	שיעור דמי ניהול ממוצע עבור עובדי חמשת המעסיקים הגדולים - מהפקדות	גוף
4.38%	34,265	8.50%	4,845,531	0.26%	2.59%	0.20%	1.04%	מקפת אישית
5.89%	14,704	10.37%	755,899	0.27%	2.64%	0.24%	1.72%	מיטב דש מקיפה
6.05%	66,560	14.34%	13,696,830	0.22%	2.35%	0.11%	2.85%	מבטחים החדשה
9.32%	59,620	23.59%	11,836,153	0.26%	2.57%	0.15%	1.02%	כלל פנסיה
4.33%	22,308	4.11%	756,439	0.28%	3.12%	0.20%	3.34%	הפניקס פנסיה מקיפה
26.47%	238,560	23.06%	11,680,096	0.25%	2.40%	0.14%	1.25%	הראל פנסיה
6.63%	18,258	21.54%	136,561	0.20%	2.68%	0.21%	2.63%	הלמן - אלדובי
10.30%	2,766	13.49%	268,809	0.26%	2.68%	0.30%	3.32%	אלטשולר שחם פנסיה מקיפה
28.86%	22,836	19.51%	360,787	0.27%	3.69%	0.24%	3.70%	פסגות מקיפה

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

* מידע זה כולל את שיעור דמי הניהול של כל העמיתים בקרן, ובהם חמשת המעסיקים הגדולים בקרן.

מניתוח הטבלה לעיל עולה כי לרוב קיים פער בין שיעור דמי הניהול שמשלמים עמיתי חמשת המעסיקים הגדולים ובין השיעור שמשלמים כלל העמיתים בקרן. בקרנות כלל, הראל ומקפת קיימים הפערים הגבוהים ביותר בדמי הניהול מההפקדות; ובקרנות של מבטחים, כלל והראל קיימים הפערים הגבוהים ביותר בדמי הניהול מהנכסים.

2. מדדי ריכוזיות ונתח שוק

רמת הריכוזיות בענף מצביעה על רמת התחרות. לפיכך, ריכוזיות גבוהה מצביעה בדרך כלל על תחרות מועטה. הריכוזיות בענף החיסכון הפנסיוני נמדדה באמצעות שלושה מדדים: מדד CR3, הבודק את נתח השוק של שלושת הגופים הגדולים, מדד CR5, הבודק את נתח השוק של חמשת הגופים הגדולים, ומדד הרפינדל-הירשמן (HHI) - סכום ריבועי נתחי השוק של הגופים בשוק. את שלושת המדדים האלה אפשר לחשב הן ביחס לנכסים והן ביחס לפרמיות. עבור קופות הגמל המדדים מחושבים על פי הנכסים, ועבור קרנות הפנסיה וביטוחי המנהלים מחושבים המדדים עבור פרמיות/הפקדות.

לוח ב-7

מדדי ריכוזיות ותחרות מהנכסים בשנים 2012-2017

מדד ריכוזיות ותחרות - CR3						
2017	2016	2015	2014	2013	2012	
0.35	0.34	0.34	0.35	0.36	0.37	קופות הגמל
0.62	0.62	0.62	0.64	0.67	0.69	ביטוח חיים
0.69	0.68	0.67	0.69	0.70	0.72	קרנות הפנסיה החדשות
מדד ריכוזיות ותחרות - CR5						
2017	2016	2015	2014	2013	2012	
0.52	0.49	0.50	0.50	0.50	0.50	קופות הגמל
0.87	0.90	0.90	0.92	0.93	0.93	ביטוח חיים
0.94	0.95	0.93	0.94	0.95	0.95	קרנות הפנסיה החדשות
מדד ריכוזיות ותחרות - HHI						
2017	2016	2015	2014	2013	2012	
0.07	0.07	0.07	0.07	0.07	0.07	קופות הגמל
0.17	0.17	0.17	0.18	0.19	0.20	ביטוח חיים
0.20	0.20	0.20	0.20	0.21	0.21	קרנות הפנסיה החדשות

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

מניתוח הטבלה דלעיל ניתן לראות כי ענף קופות הגמל ריכוזי פחות מענף ביטוחי החיים וקרנות הפנסיה.

לוח 8-1

תשואה נומינלית של גופי החיסכון הפנסיוני בשנים 2012-2017

ממוצע 2017- 2012 ****	2017	2016	2015	2014	2013	2012	מכשיר החיסכון
6.0%	6.9%	3.12%	2%	5.4%	8.7%	9.66%	סה"כ קופות גמל
5.9%	6.9%	3.2%	1.8%	5.4%	8.7%	9.2%	קרנות השתלמות
6.0%	6.8%	3.08%	2.1%	5%	9%	10%	קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים
5.8%	6.4%	3.15%	1.9%	5%	8.7%	9.5%	מרכזיות לפיצויים
8.1%	8.1%	-	-	-	-	-	קופת גמל להשקעה*
7.3%	8.1%	4.18%	3.3%	6.4%	11.2%	10.5%	קרנות פנסיה חדשות
7.1%	7.9%	3.77%	2.8%	5.5%	11.5%	11.3%	פוליסות ביטוח חיים משתתף ברווחים
6.7%	7.3%	3.69%	2.7%	5.8%	10.4%	10.5%	ממוצע (לא משוקלל)
6.3%	3.3%	-3.5%	6.8%	11.5%	15.3%	4.6%	מדד המניות הכללי**
4.5%	4.6%	1.9%	1.8%	4.7%	5.4%	8.8%	מדד האג"ח הכללי***

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

* קופת גמל להשקעה הושקה בתחילת שנת 2017.

** מדד תל אביב 135 לתקופה

*** מדד אג"ח כללי לתקופה

**** ממוצע פשוט

לוח ב-9

שיעור העודף או הגירעון האקטוארי בקרנות הפנסיה החדשות בשנים 2013-2017

שם קרן	2013	2014	2015	2016	2017
מבטחים החדשה	-0.21%	-0.51%	-0.51%	-0.47%	0.52%
מקפת אישית	0.03%	-0.63%	-0.43%	-0.47%	0.54%
מיטבית עתודות	0.04%	-0.35%	-0.38%	-0.85%	0.35%
הראל גלעד פנסיה	0.02%	-0.42%	-0.42%	-0.46%	0.52%
הפניקס	0.23%	0.18%	-0.02%	-0.04%	0.42%
פסגות	0.00%	0.23%	0.39%	0.37%	0.57%
מיטב דש	0.08%	-0.14%	0.08%	-0.36%	0.53%
הלמן אלדובי	0.64%	0.31%	0.10%	-0.34%	0.18%
אלטושלר שחם	0.18%	0%	-0.09%	0.28%	0.24%

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

ביום 1 ביולי 2017 נכנסו לתוקף תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), התשע"ז-2017 (להלן - התקנות). במסגרת התקנות נקבע כי חברה מנהלת של קרן פנסיה תחזיק בגין נכסי מקבלי קצבה איגרות חוב מיועדות בשיעור של 60% מנכסים אלו, וזאת במקום שיעור של 30% שהיה בטרם כניסת התקנות לתוקף. בעקבות כניסתן של התקנות לתוקף נוצר עודף אקטוארי בקרנות הפנסיה החדשות המקיפות במועד ביצוע המאזן האקטוארי בגין הרבעון השלישי לשנת 2017. לעודף האמור, זכאים עמיתים שהייתה קיימת להם יתרה צבורה בקרן ביום 30 בספטמבר 2017. כמו כן, בעקבות כניסתו לתוקף של חוזר פנסיה 3-3-2017 שעניינו "הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות" החל מיום 1 בינואר 2018, אירוע פרישה של עמית לא מייצר גרעון אקטוארי.

לוח 10-

מספר עמיתים בקרנות הפנסיה החדשות בשנים 2016-2017 (באלפים)

שעור השינוי בסי"כ	שעור השינוי במס' מקבלי פנסיה	שעור השינוי במס' לא פעילים	שעור השינוי במס' פעילים	2017				2016				קרן
				סה"כ	מקבלי פנסיה	לא פעילים	פעילים	סה"כ	מקבלי פנסיה	לא פעילים	פעילים	
-	-	-	-	-	-	-	-	202,492	392	122,227	79,873	איילון פסגה
-4.5%	17.9%	-16.9%	6.1%	1,118,555	19,674	453,529	645,352	1,171,047	16,688	545,995	608,364	מבטחים החדשה
-9.9%	20.3%	-20.2%	2.1%	789,837	9,725	383,439	396,673	876,909	8,085	480,375	388,449	מקפת אישית
-12.2%	20.9%	-22.1%	-1.0%	648,129	8,312	308,622	331,195	737,869	6,874	396,325	334,670	כלל פנסיה
-4.5%	23.0%	-14.3%	4.8%	907,602	6,272	402,329	499,001	950,715	5,098	469,690	475,927	הראל פנסיה
-5.6%	21.7%	-14.1%	4.8%	436,534	2,017	220,997	213,520	462,634	1,657	257,286	203,691	הפניקס
6.1%	18.0%	3.2%	9.8%	81,546	59	44,505	36,982	76,857	50	43,126	33,681	פסגות
280.0%	199.3%	312.8%	24.1%	251,739	856	127,441	123,442	66,255	286	30,869	35,100	מיטב דש*
233.2%	52.6%	90.2%	329.0%	18,008	29	4,081	13,898	5,405	19	2,146	3,240	הלמן אלדובי
67.6%	24.2%	24.4%	87.8%	26,631	41	6,272	20,318	15,893	33	5,041	10,819	אלטושלר שחם
-1.9%	21.1%	-12.5%	8.9%	4,278,581	46,985	1,951,215	2,280,381	4,363,584	38,790	2,230,853	2,093,941	סה"כ

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

* הגידול במספר העמיתים בקרן מיטב דש מופיע בנטרול הגידול שנבע מהמיזוג של קרן איילון פסגה לתוך מיטב דש ב-31.12.16.

בטבלה דלעיל מצויין מספר עמיתים בקרנות הפנסיה (פעילים ולא פעילים), אולם בפועל מספר העמיתים המבוטחים בחיסכון פנסיוני נמוך יותר שכן ייתכן מצב בו אדם מסוים יהא מבוטח ביותר מקרן אחת, או שקיימים בגינו מספר חשבונות באותה קרן, בדרך כלל כתוצאה מהעסקה במספר מקומות. נוסף על כך, הירידה במספר העמיתים הלא פעילים נבעה בעיקר מיישום הוראת השעה לאיחוד חשבונות לא פעילים החל מסוף שנת 2016 וכן מיישום איחוד חשבונות בעת הצטרפות לקרן פנסיה שנכנסה לתוקף בינואר 2017.

לוח ב-11

מספר עמיתים בקרנות הפנסיה הוותיקות בשנים 2016-2017 (באלפים)

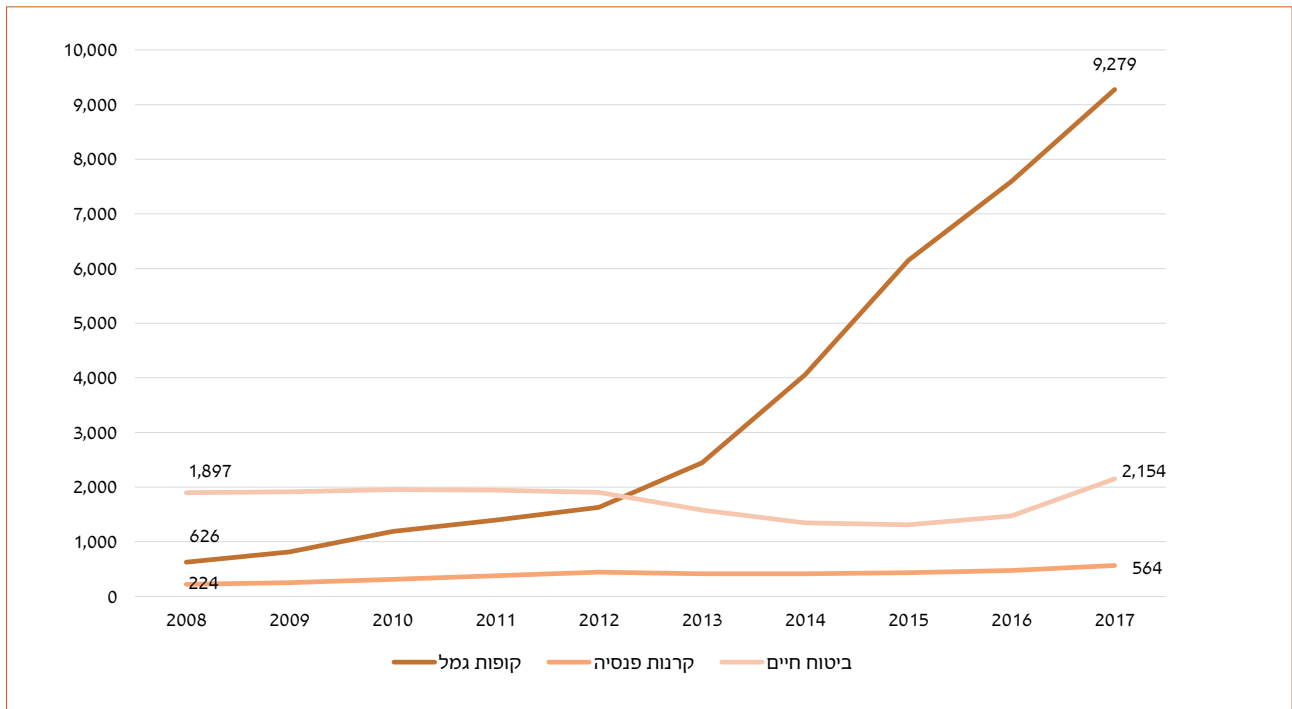
שיעור השינוי במס' פעילים	2017				2016				קרן
	סה"כ	מקבלי פנסיה	לא פעילים	פעילים	סה"כ	מקבלי פנסיה	לא פעילים	פעילים	
-8.14%	544,265	136,485	357,866	49,914	555,476	133,634	367,506	54,336	מבטחים
-8.98%	142,073	48,546	75,069	18,458	145,048	47,529	77,241	20,278	קג"מ
-7.03%	105,606	35,507	52,286	17,813	108,180	34,662	54,358	19,160	מקפת
-5.00%	35,282	8,595	14,682	12,005	35,848	8,056	15,155	12,637	הע"ל
-3.48%	22,361	7,173	6,922	8,266	23,105	6,718	7,823	8,564	עתודות
-5.08%	26,420	12,887	10,132	3,401	27,981	12,909	11,489	3,583	נתיב
-6.34%	13,987	5,038	5,949	3,000	12,118	4,856	4,059	3,203	גלעד
-9.49%	6,217	2,490	2,496	1,231	6,413	2,452	2,601	1,360	הדסה
-10.14%	6,341	4,867	765	709	6,448	4,857	802	789	אגד
-4.64%	3,377	418	2,157	802	3,375	382	2,152	841	עמית
-10.66%	6,783	2,001	3,324	1,458	7,050	1,787	3,631	1,632	יזמה
-10.19%	4,230	571	2,548	1,111	4,341	531	2,573	1,237	עתידיית
-7.10%	150,209	7,279	141,740	1,190	153,147	7,304	144,562	1,281	חקלאים
-7.42%	82,686	12,555	69,457	674	85,251	12,914	71,609	728	בניין
-6.89%	2,688	804	667	1,217	2,711	780	624	1,307	עו"ד
-7.06%	2,210	1,796	6	408	2,263	1,818	6	439	דן
-10.10%	2,784	2,597	-	187	2,862	2,654	-	208	סוכנות יהודית
-19.05%	1,569	1,247	84	238	1,602	1,265	43	294	מגן
-7.43%	1,159,088	290,856	746,150	122,082	1,183,219	285,108	766,234	131,877	סה"כ

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

תרשים 3-1

מספר הלוואות לעמיתים כנגד כספי החיסכון הפנסיוני, 2017-2008
הלוואות עמיתים (במיליוני ש"ח)

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

מניתוח התרשים דלעיל ניתן לראות כי חלה עלייה בכמות הלוואות לעמיתים בכל מוצרי החיסכון הפנסיוני, אם כי העלייה המשמעותית ביותר הייתה במוצר קופות הגמל.

לוח ב-12

עלות ביטוח חיים לגבר בן 35 שאינו מעשן עבור סכום ביטוח של 1,000,000 ש"ח, לתקופה של 32 שנה

פרמיה מצטברת במשך תקופת הביטוח	פרמיה חודשית ממוצעת במשך תקופת הביטוח	פרמיה חודשית ראשונה	שם החברה
108,851	283.47	59.38	AIG
151,670	394.97	60.00	פסגות ביטוח
127,709	332.57	63.79	ביטוח חקלאי
202,018	526.09	72.00	הכשרה ביטוח
169,930	442.53	75.80	ביטוח ישיר
199,100	518.49	78.33	הפניקס ביטוח
195,890	510.13	87.50	איילון ביטוח
129,511	337.27	87.70	מגדל ביטוח
195,420	508.91	88.33	הראל ביטוח
208,960	544.17	89.17	כלל ביטוח
201,380	524.43	98.33	מנורה ביטוח
100,109	92%	66%	פער בין המחיר הזול ביותר ליקר ביותר (אחוזים / סכום)

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

לוח ב-13

עלות ביטוח חיים לאישה בת 30 שאינה מעשנת עבור סכום ביטוח של 1,000,000 ש"ח, לתקופה של 30 שנה

פרמיה מצטברת במשך תקופת הביטוח	פרמיה חודשית ממוצעת במשך תקופת הביטוח	פרמיה חודשית ראשונה	שם החברה
49,710	138.08	43.33	פסגות ביטוח
40,499	112.5	45.92	AIG
56,401	156.67	48.3	ביטוח ישיר
48,808	135.58	52.18	ביטוח חקלאי
65,106	180.85	60.67	הכשרה ביטוח
55,485	154.13	61.48	מגדל ביטוח
65,270	181.31	64.17	איילון ביטוח
71,480	198.56	65.83	כלל ביטוח
68,030	188.97	66.67	הראל ביטוח
61,920	172	73.33	הפניקס ביטוח
74,490	206.92	77.5	מנורה ביטוח
33,992	84%	79%	פער בין המחיר היקר ביותר למחיר הזול ביותר (אחוזים/סכום)

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

לוח ב-14

עלות ביטוח חיים לגבר בן 40 מעשן עבור סכום ביטוח של 1,000,000 ש"ח, לתקופה של 20 שנה

שם החברה	פרמיה חודשית ראשונה	פרמיה חודשית ממוצעת במשך תקופת הביטוח	מצטברת במשך תקופת הביטוח
AIG	112.42	261.09	62,662
פסגות ביטוח	135	442.25	106,140
ביטוח חקלאי	145.27	476.67	114,401
הכשרה ביטוח	152.67	675.84	162,202
מגדל ביטוח	160.94	314.77	75,545
ביטוח ישיר	184.2	627.95	150,708
איילון ביטוח	192.5	707.58	169,820
כלל ביטוח	195	664.5	159,480
הראל ביטוח	199.17	663.58	159,260
הפניקס ביטוח	214.17	701.08	168,260
מגורה ביטוח	216.67	680.88	163,410
פער בין המחיר היקר ביותר למחיר הזול ביותר (אחוזים / סכום)	93%	171%	107,158

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

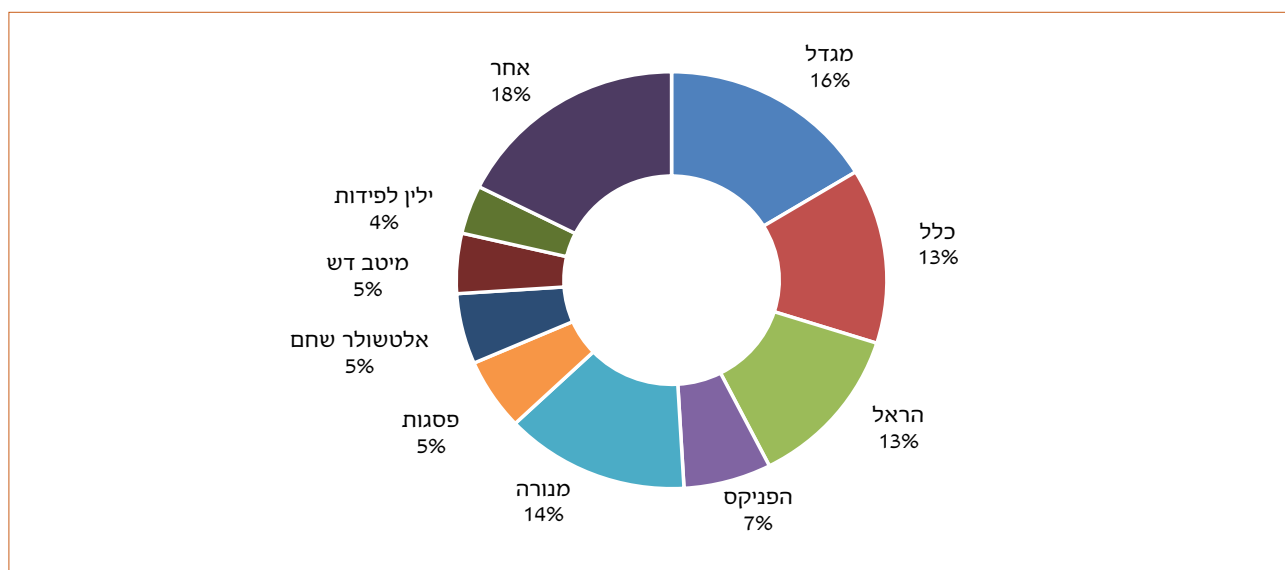
מניתוח הנתונים דלעיל עולה כי קיימת שונות גבוהה בין עלות ביטוח חיים בין החברות הביטוח השונות. כמו כן, ייתכן שהפרמיה החודשית הראשונה תהיה זולה יותר בחברה מסוימת בהשוואה לאחרת, אך יקרה יותר בממוצע לאורך כל תקופת הביטוח.

3. נכסים מנוהלים

תרשים 4-ב

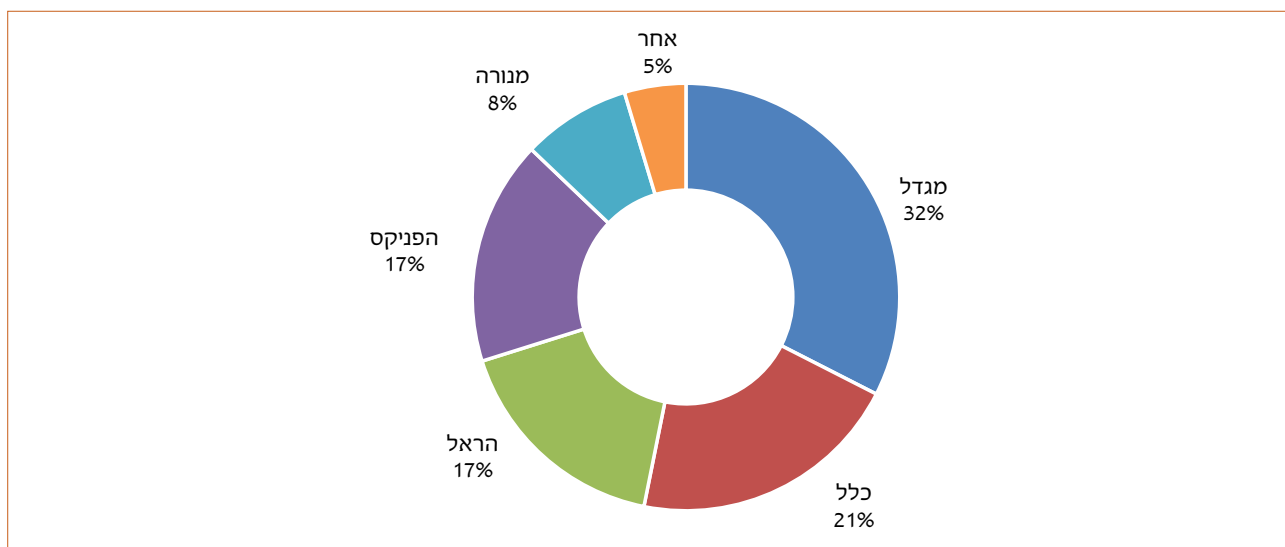
התפלגות תיק החיסכון הפנסיוני (ללא קרנות הפנסיה הוותיקות), דצמבר 2017

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

תרשים 5-ב

התפלגות תיק ביטוח חיים משתתף ברווחים, דצמבר 2017

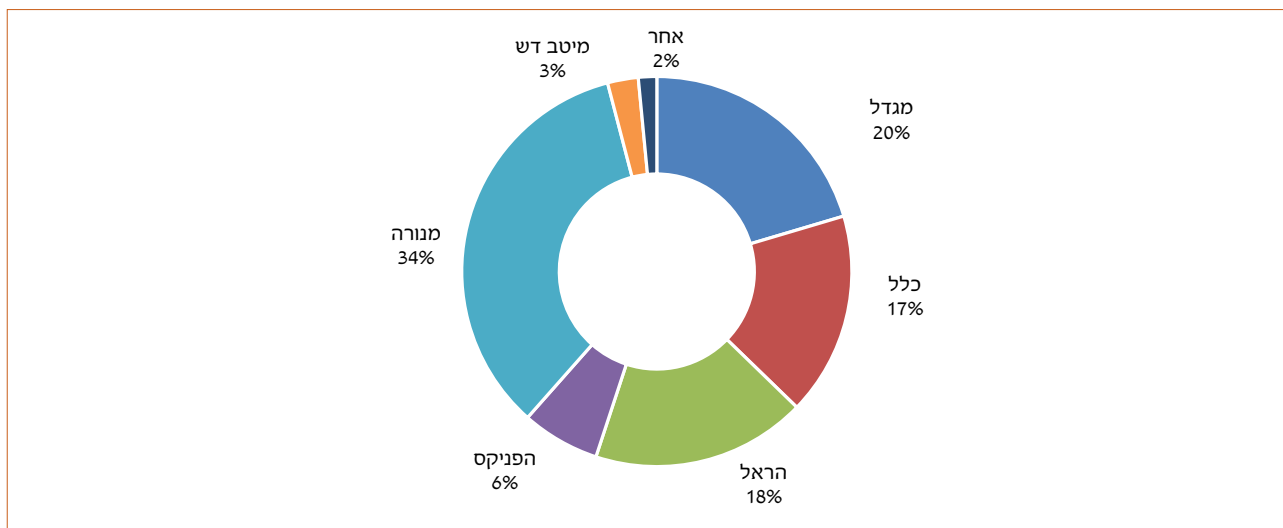

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

תרשים 6-1

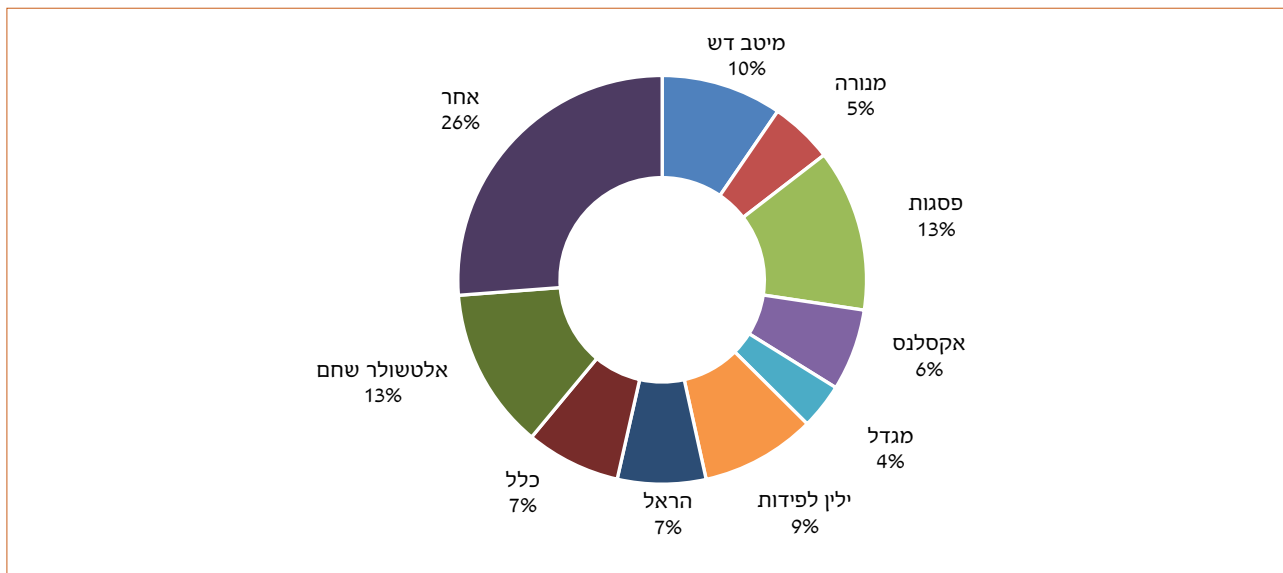
התפלגות נכסי קרנות הפנסיה החדשות, דצמבר 2017

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

תרשים 7-1

התפלגות נכסי קופות הגמל, דצמבר 2017

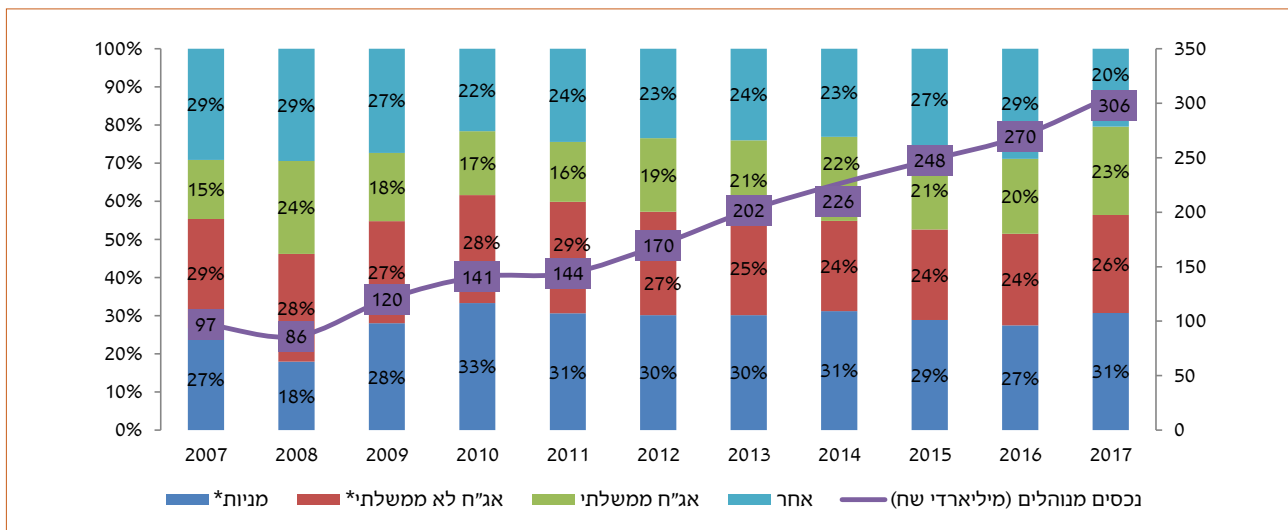
מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

4. נתוני השקעות

תרשים ב-8

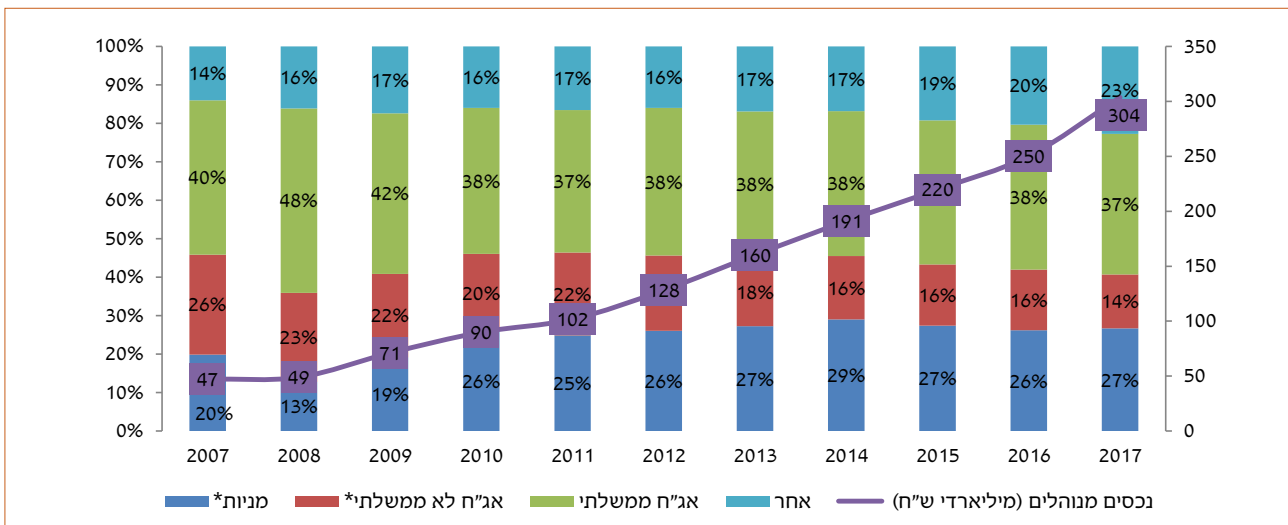
התפלגות תיק הנכסים של ביטוח חיים משתתף ברווחים, דצמבר 2007 עד דצמבר 2017

* כולל תעודות סל וקרנות נאמנות
מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

תרשים ב-9

תיק הנכסים המנוהלים בקרנות הפנסיה החדשות, דצמבר 2007 עד דצמבר 2017

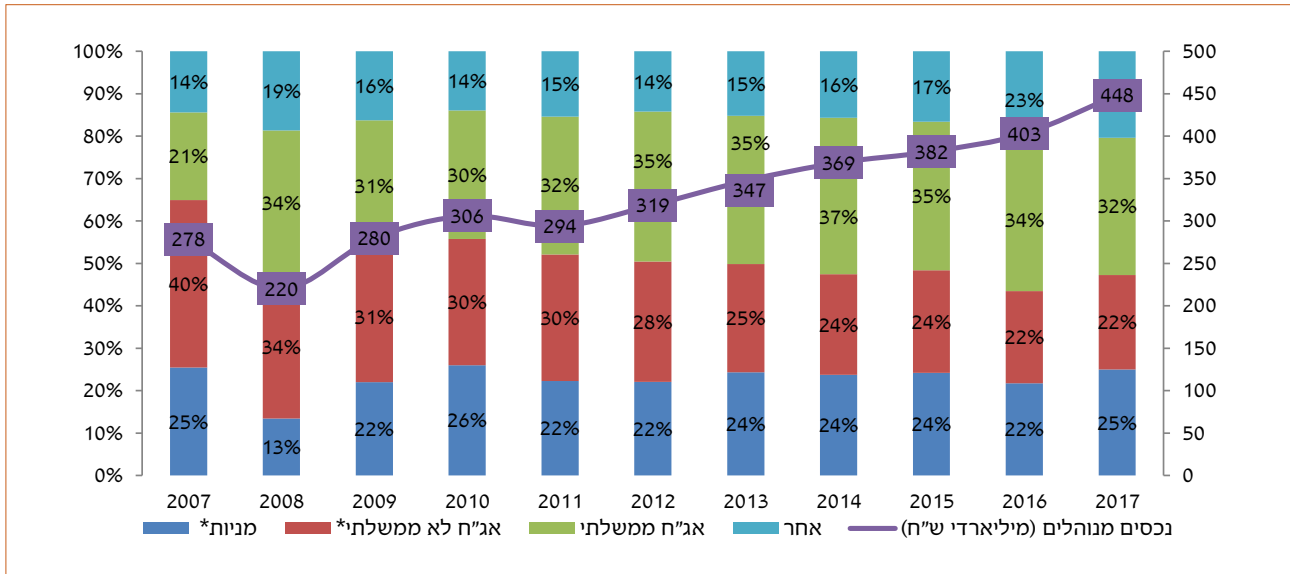
מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.
* כולל תעודות סל וקרנות נאמנות.

** הנכסים המנוהלים על ידי קרנות הפנסיה החדשות כוללים עד 30% אג"ח מיועדות.

תרשים ב-10

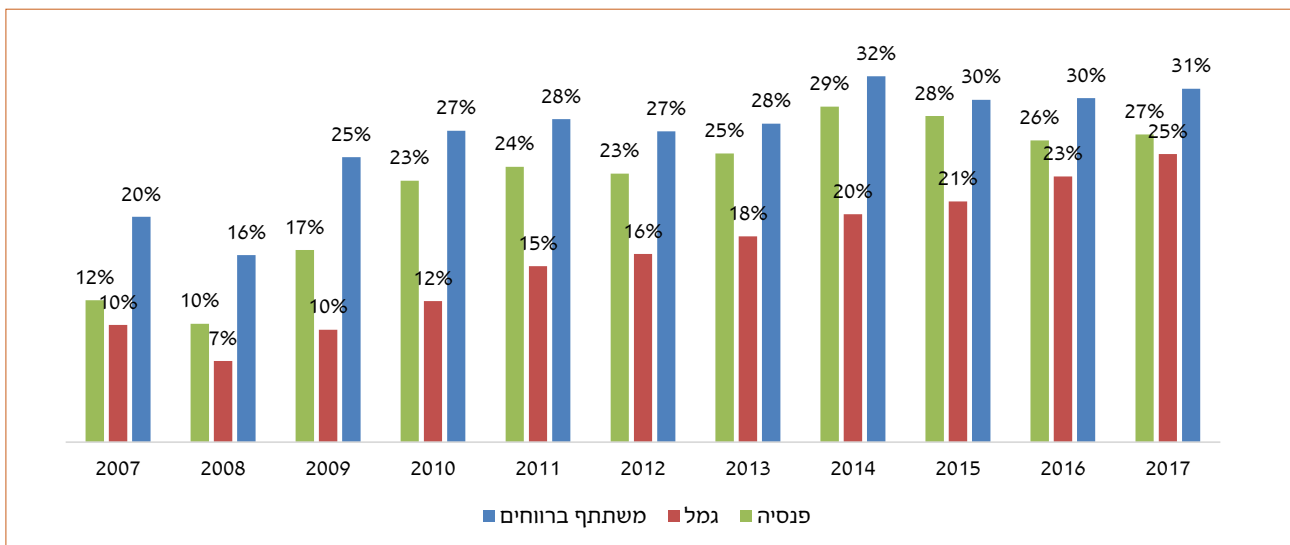
תיק הנכסים של קופות הגמל, דצמבר 2007 - דצמבר 2017

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.
* כולל תעודות סל וקרנות נאמנות.

תרשים ב-11

אחוז השקעות חו"ל מסך ההשקעות, חיסכון פנסיוני, דצמבר 2007 - דצמבר 2017

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון